

Operatie "Bodenplatte". 1 januari 1945

Nog één keer haalde de Duitse Luftwaffe alles uit de kast.

Het Ardennenoffensief, op 16 december 1944 om 05.30 uur gestart met een enorm spervuur, is voldoende bekend. Het verliep voor de Duitse troepen aanvankelijk voorspoedig.

Door de dichte mist rukten veertien Duitse divisies op naar de spaarzaam bemande Amerikaanse linies tussen Monschau en Echternach.

Omar Bradley, bevelhebber van de 12^e legergroep, beschikte weliswaar over 31 divisies, maar slechts vijf daarvan waren gelegerd langs het circa 200 km lange front in de Ardennen.

Het verzet van de Amerikaanse troepen was taai, ondanks de enorme verliezen die ze leden. Ook de winterse omstandigheden waren nadelig voor de GI's.

Grotendeels onervaren troepen met tegenstanders die in Rusland al drie wintercampagnes achter de rug hadden.

Het luchtoverwicht van de geallieerden kon niet uitgebuit worden vanwege de weersomstandigheden.

Het 1^e Canadese Parachute Bataljon vertrok op Kerstavond halsoverkop naar Folkstone om ingescheept te worden voor vertrek naar België.

Soldaat Mery Loucks vertelde:

"we zouden gedropt worden, maar het weer was te beroerd om te springen, dus gingen we als grondtroepen".

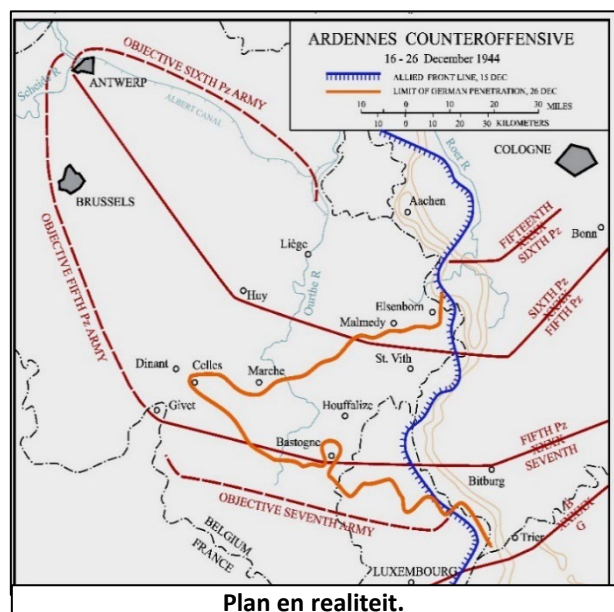
Op 2 januari 1945 betrokken ze hun posities in de buurt van Rochefort.

Daar zouden ze circa twee weken standhouden en weer terreinwinst boeken op de terugtrekkende Duitse troepen.

Het keerpunt voor de Duitsers was Tweede Kerstdag 1944.

Het weer was opgeklaard. Voorraden werden gedropt en de jachtvliegtuigen hadden de aanval op de Duitse pantser en troepen geopend.

De rivieroversteek bij Dinant was mislukt en Amerikaanse troepen hadden verbinding gemaakt met de troepen in Bastogne (Bastenaken). De Duitse opmars was tot staan gebracht.

C-47's droppen voorraden
26 december 1944

Het Duitse opperbevel plande twee operaties om de druk in de Ardennen op hun linies te verlichten.

“Operatie Nordwind” en **“Operatie Bodenplatte”**.

Met Operatie Nordwind begon de laatste grote Duitse aanval aan het westfront. De aanval begon op 31 december vanuit Elzas en Lotharingen. Ze eindigde op 25 januari 1945.

Eerst nog redelijk succesvol, maar door uitputting van de manschappen en door gebrek aan brandstof liep op 14 januari 1945 deze aanval vast. Op 24 januari verplaatste het 1^e SS-Pantserkorps zich naar Wenen. Grote offensieve acties in het westen waren hiermee van de baan. Veel Duitse tanks waren vernietigd. Pantseraars die niet werden gemist toen op 12 januari 1945 het Rode Leger in het Oosten begon met hun winteroffensief.

Operatie “Bodenplatte” (Unternehmen Bodenplatte)

Het doel was om vliegvelden, hangars en vliegtuigen van de geallieerden dicht bij het front van het Ardennenoffensief uit te schakelen en daarmee de druk op de Duitse grondtroepen te verlichten.

In de vroege ochtend van 1 januari 1945 startten meer dan 1.000 vliegtuigen tegen doelen in Nederland, België, Luxemburg en Noord-Frankrijk. Wat Nederland betreft ging het om de vliegvelden Eindhoven, Gilze-Rijen, Heesch, Volkel en Woensdrecht. Eindhoven liep inderdaad zware schade op, Gilze-Rijen en Volkel lichte schade. De aanvallen op Heesch en Woensdrecht mislukten totaal. In deze column beperken we ons tot de Nederlandse vliegvelden.

Typhoon

Op vliegbasis Eindhoven waren veel machines gestationeerd, onder andere acht squadrons Typhoons en drie squadrons Spitfires.

Twee Typhoon-eenheden waren al in de vroege morgen van de 1^e januari gestart voor resp. een meteovlucht en een gewapende verkenningvlucht.

Een andere formatie was juist bezig met startvoorbereidingen.

Op het vliegveld Eindhoven was men van het naderend gevaar bewust geworden, echter te laat om de geëigende maatregelen te treffen.

De machine van Flt.Lt Gibbons kwam net los van de grond toen de hel losbrak. Hij slaagde er nog in een FW 190 boven het veld neer te schieten voordat hijzelf door drie Messerschmitt 109 toestellen werd neergehaald. Zijn graf is te vinden op de Algemene Begraafplaats in Woensel, KK.254.

Toch probeerden iets na negen uur nog een aantal Britse jagers te starten, maar er zaten tientallen Duitse jagers als een paraplu boven het veld; startpogingen waren gedoemd te mislukken. De Typhoons van Flt.Lt. Wilson en Flt.Sgt. Burrows werden op de grond vernietigd.

Na de eerste verrassende aanval slaagde het afweergeschut erin om gericht afweervuur te geven. Een tweede formatieaanval was niet meer mogelijk. Wel werden de geparkeerde toestellen door de Duitse jagers met boordwapens onder vuur genomen.

De aanval betekende een zwaar verlies voor zowel de Typhoon groepen als voor de Spitfire eenheden.

Van de vier squadrons van de 124^e Wing waren nog slechts 24 toestellen over. Ook de Spitfire-eenheden hadden zware verliezen geleden. Van het 400^e Squadron gingen vijf vliegtuigen door brand verloren en vier anderen waren zwaar beschadigd. Het was een zwaar verlies voor de 2^e Tactical Airforce, die hiermee een gehele groep Canadese Typhoons kwijt was en een aantal Spitfires.

Inmiddels waren de Typhoons die vroeg in de morgen waren gestart, van hun opdracht teruggekomen. Boven Eindhoven zagen ze een groep van twintig Duitse jagers en Squadronleader Wonnacott (RCAF) ging direct in de aanval en haalde twee Messerschmitt' s neer.

Gordon Wonnacott

Verschillende individuele luchtgevechten speelden zich af boven Eindhoven en omgeving. Beide partijen incasseerden verliezen.

Majoor Bär

[Majoor Oskar-Heinrich Bär](#), die een Focke Wulf FW 190-A9 vloog, schoot een Typhoon neer en bracht hiermee zijn "totale score" op 204.

Iets meer dan twintig minuten duurde de aanval; toen vlogen de laatste Duitse jagers weg naar het oosten.

Op vliegveld Eindhoven lieten zij brandende vliegtuigwrakken en legerwagens achter.

In het geheel genomen was de aanval op het vliegveld Eindhoven de meest succesvolle van de operatie 'Bodenplatte'.

Behalve op het vliegveld Eindhoven werd op 1 januari 1945 in Nederland ook een aanval uitgevoerd op het, ten noorden van Volkel gelegen, vliegveld Heesch.

Hier waren vijf Spitfire-squadrons waren gestationeerd. Deze aanval was echter geen succes. Het luchtdoelgeschut en de, toevallig in de lucht zijnde, jagers brachten de Duitsers gevoelige verliezen toe. De aanval op vliegveld Heesch werd afgebroken.

Spitfires op vliegveld Sint-Denijs Westrem

Ook boven vliegvelden in het buitenland speelden zich dergelijke taferelen af.

Metz P-47 Thunderbolts vernield

Brandende DC-3 op Melsbroek

Voor de Luftwaffe was het een korte-termijn succes, maar een lange-termijn ramp.

De geallieerden verloren in totaal 305 machines en werden er 190 beschadigd. Volgens de gegevens van de Commonwealth War Graves Commission verloren 53 piloten het leven op 1 januari 1945.

In Nederland 25, waaronder 6 van de Royal Canadian Air Force.

In België 27, waaronder ook 6 van de RCAF.

In Frankrijk 1 slachtoffer, geen RCAF lid.

Over de Amerikaanse en Poolse verliezen waren geen duidelijke cijfers te vinden.

De Duitsers verloren circa 280 machines. Zwaar telde ook het verlies aan piloten; 169 man sneuvelden of werden vermist, waaronder veel gerenommeerde vliegers. Er werden 19 gewonden gemeld en 69 werden er gevangen genomen. De numeriek verhoudingen, vooral in machines, wijzigden sterk het nadeel van de Duitsers.

Hierover ging een anekdote rond:

Een Luftwaffe piloot is neergeschoten en gevangengenomen bij het vliegveld dat hij net heeft aangevallen. Hij wijst triomfantelijk op een rij brandende Thunderbolts en zegt tegen zijn bewakers: "wat denken jullie hiervan?" Een paar dagen later wordt hij opgehaald en naar het vliegveld gebracht. Zijn bewakers wijzen op een rij gloednieuwe Thunderbolts en vragen hem: "wat denk jij hiervan?".

Dit verliezen aan Duitse zijde versnelden de ondergang van de Luftwaffe aanzienlijk en het was hun laatste massale aanval in de oorlog. De exacte verliescijfers aan beide zijden zijn moeilijk te verifiëren en verschillen per bron. Enerzijds door geheimhouding, verkeerde notities of gewoon valse informatie.

Zeker is dat de Duitse jachtvliegers, onder aanvoering van [Günther Lützow](#), zich afzetten tegen luchtmaarschalk Göring. Ze eisten diens afzetting.

Een gesprek op 19 januari 1945, op uitnodiging van Göring, eindigde in een daverende ruzie.

In de laatste weken van de oorlog zou de Luftwaffe nog circa 200 vliegers verliezen.

Medeoorzaak van de zware verliezen was dat de operatie in het grootste geheim voorbereid was. Piloten werden pas vlak voor vertrek geïnformeerd over hun doelen en veel Duitse toestellen werden neergehaald door eigen luchtafweer omdat de bemanning van het Duitse afweergeschut niet was geïnformeerd.

Ook vlogen hele eskaders in het geconcentreerde afweervuur dat de geallieerden op de aanvliegroutes van de V-wapens hadden opgesteld.

De beoogde vliegvelden waren ook doelwit van de V-wapens.

Herman Sligman

Bronnen: wikipedia; memorialflightclub.com; oorlogsbronnen.nl; flugrevue.de; Eindhoven-encyclopedie;